

ACORD POLÍTIC PER AL “PROGRAMA DE DESMANTELLAMENT DEL POBLAT DE SON RIERA - SON BANYA I EL REALLOTJAMENT DE LES FAMÍLIES VULNERABLES 2018 - 2023”

Compromís amb la inclusió social i la protecció dels menors i les famílies vulnerables

El conjunt de formacions polítiques representades al Ple de l'Ajuntament de Palma estan compromeses a treballar a favor de la inclusió social dels col·lectius vulnerables existents a la ciutat de Palma. Aquesta ciutat té el repte de donar resposta a la situació de les famílies vulnerables del poblat de Son Riera-Son Banyà, oferint el suport municipal de manera que cadascuna pugui trobar alternatives al seu habitatge i real·lotjar-se fora del poblat, com a primera i necessària mesura per a la seva inserció social.

Per tal de garantir l'èxit de l'actuació i la utilització eficient dels recursos públics, el real·lotjament de les famílies vulnerables s'ha d'acompanyar amb un segon procés de manera paral·lela, i aquest és una demolició gradual del poblat que eviti una ocupació per part de noves famílies.

Per a poder assolir aquest repte cal establir una sèrie de mesures en un acord ampli i estable, atès que la seva implementació va més enllà d'una sola legislatura i això implica la necessitat d'un compromís en la ciutat del futur. En aquest sentit, l'acord s'ha produït després de recollir al màxim les aportacions realitzades pel conjunt de grups municipals.

El poblat de Son Riera-Son Banyà es va crear el 1970 de manera experimental i per primera vegada a l'Estat espanyol. El motiu principal de la seva creació va ser donar habitatge digne a gairebé un centenar de famílies gitanes que malvivien a barraques pròximes a la mar a la barriada del Molinar.

Després de 47 anys s'ha pogut constatar que l'objectiu plantejat per a la seva creació no ha donat els resultats esperats i el poblat ha esdevingut un entrebanc greu per a la inserció social dels seus habitants.

Des de la legislatura 1995-1999 l'Ajuntament de Palma ha iniciat diferents passes fermes en el procés de desmantellament del poblat, cercant diferents alternatives d'allotjament i d'inserció social per a les seves famílies vulnerables.

D'acord amb el que estableixen respectivament els punts a i b dels Estatuts del Patronat Municipal de Reallotjament i Reinserció Social de Son Riera (PMRRS), la seva funció és la gestió del poblat-alberg Son Riera fins a la seva erradicació definitiva i el reallotjament de les persones i famílies que necessiten un habitatge per a la reinserció social, unes funcions que des que el 27 de juliol de 2017 es va dissoldre el PMRSS ha assumit l'Àrea de Benestar i Drets Socials.

L'article 4.a dels dits Estatuts determinava amb més concreció les funcions del Patronat, una de les quals és "garantir un habitatge digne a aquelles persones i famílies en situació d'exclusió social, sempre i quan compleixin amb els requisits i condicions aprovats pel Patronat.

Amb l'objectiu de donar compliment a aquest objectiu, l'Ajuntament de Palma pretén desmantellar el Poblat de Son Riera-Son Banya de manera definitiva en un termini de 3 anys i donar suport social en un termini de 5 anys a les seves famílies vulnerables en el seu procés d'inserció social.

L'Ajuntament de Palma constata que al poblat actualment hi habiten entre 450 i 600 persones, de les quals 193 són infants, agrupades en unes 100 famílies. És una realitat que requereix una actuació real i efectiva. No podem oblidar que la responsabilitat de l'Administració municipal, a través dels seus serveis socials, és atendre les famílies i protegir els menors, i que l'existència i permanència del poblat de Son Banya no aporta cap benefici a la ciutat de Palma ni, per extensió, a Mallorca, sinó tot el contrari: obstaculitza qualsevol procés de reinserció social.

L'Acord polític pren com a referència el pacte signat per tots els partits que integren el Ple municipal amb la Xarxa per a la inclusió Social EAPN, que diu que "els efectes que més de vuit anys de crisi econòmica han tingut sobre els sectors de població més vulnerables de la nostra ciutat han accelerat l'urgent necessitat d'unir esforços per a combatre-la d'una manera més eficient i efectiva, a partir d'un model d'inclusió social públic i provat, Administració, tercer sector i empreses cada vegada més socialment responsables..."

Marc normatiu

El 20 de novembre del 1989 l'Assemblea General de Nacions Unides va reconèixer una sèrie de drets i va obligar els poders públics dels estats part a adoptar mesures legislatives que garanteixin l'establiment de sistemes de protecció de persones menors d'edat que estiguin en situació de risc, desemparament, marginació, explotació, etc. Aquests drets i aquestes mesures foren ratificats l'any següent per Espanya mitjançant l'instrument de ratificació de 30 de novembre del 1990.

Així mateix i en l'àmbit europeu, la Resolució A3-0172/92 del Parlament Europeu va aprovar la Carta europea dels drets de l'infant.

L'article 39 de la Constitució espanyola assenyala que els poders públics han d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica de la família, i estableix que els infants han de gaudir de la protecció prevista als acords internacionals que vetlen pels seus drets.

L'article 14.f de la Llei 4/2009, de serveis socials de les Illes Balears, relatiu a les funcions dels serveis comunitaris bàsics, estableix que correspon als serveis socials comunitaris la funció d'"intervenir en els nuclis familiars o de convivència en situació de necessitat social, especialment si hi ha menors."

L'article 4.e de la Llei 17/2006, integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, determina que "s'han de potenciar les actuacions preventives i la detecció precoç d'aquelles circumstàncies que puguin suposar situacions d'explotació, indefensió, inadaptació, marginació, abandonament, maltractament actiu o passiu de qualsevol tipus, desavantatge social o conculcació d'algun dels drets que tinguin reconeguts les persones menors d'edat. A més, segons l'article 4.g de la dita Llei "s'ha d'impulsar el desenvolupament d'una política integral d'atenció i protecció a les persones menors d'edat que activi els recursos per a la cobertura de les necessitats bàsiques de salut, educació, habitatge, cultura, oci i la compensació de tota mancança que pugui impedir o limitar el desenvolupament personal i social i l'autonomia de la persona menor d'edat".

Programa d'actuacions

Atesa aquesta realitat; és a dir, la necessitat d'impulsar accions per a protegir les famílies i els infants, i el marc normatiu vigent, els partits amb representació al Ple de l'Ajuntament de Palma acorden el compromís de dur endavant el Programa de desmantellament del poblat de Son Riera-Son Banya i real·lotjament de les famílies vulnerables, d'ara endavant Programa d'inserció de Son Riera, i destinar-hi per a la seva viabilitat un pressupost total de 5.435.000,00 € distribuïts en 7 anys, de la següent manera:

ANY	DESALLOTJANT SON BANYA EN TRES ANYS			AJUDES FAMÍLIES	DEMOLICIÓ	COST TOTAL DESALLOTJANT SON BANYA
	MANTENIMENT	ALLOTJAMENT (**)				
2018	700.000,00	250.000,00		20	495.000,00	1.445.000,00
2019	600.000,00	600.000,00		50	125.000,00	1.325.000,00
2020	500.000,00	960.000,00		80	125.000,00	1.585.000,00
2021	-	960.000,00		80		960.000,00
2022	-	960.000,00		80		960.000,00
2023	-	600.000,00		50		600.000,00
2024	-	360.000,00		30		360.000,00
TOTAL	1.800.000,00	4.690.000,00		390	745.000,00	7.235.000,00

Procés d'acollida al programa

Per a poder-se acollir al Programa d'inserció de Son Riera i ser beneficiàries de les seves prestacions les famílies vulnerables que ho sol·licitin hauran de complir el següents requisits:

- Ser residents al poblat des de l'any 2008 (darrer cens elaborat pel PMRRS). Per a poder-se acollir al Programa almenys un/una dels membres de la unitat familiar haurà de ser resident al poblat l'any 2008 o abans. Excepcionalment, s'hi podran acollir famílies amb menors que no compleixin aquest requisit però amb una especial situació de vulnerabilitat social, acreditada amb un informe tècnic favorable, que ho requereixi i que siguin residents del poblat, amb un empadronament a la ciutat de Palma anterior al 2008.
- No tenir ingressos suficients per a l'accés a un habitatge i les despeses que se'n deriven.
- No disposar d'habitatge alternatiu.
- No tenir causes pendents amb la justícia per narcotràfic. Es podran acollir al Programa les persones amb antecedents penals que hagin complert les penes corresponents.
- Complir el Contracte social consensuat, que inclourà un pla de feina amb la família que establirà l'Equip Tècnic d'Inclusió Social i que com a mínim haurà de preveure:
 - escolarització efectiva de tots els menors fins als 16 anys
 - participació a programes d'inserció social o alta al SOIB en recerca d'ocupació per als majors de 16 anys que estiguin a l'atur.

Podran accedir a les prestacions econòmiques del Programa les famílies vulnerables amb una capacitat econòmica que no superi les quantitats establertes al punt 2.1 del Catàleg de prestacions econòmiques de serveis socials de l'Ajuntament de Palma, que recull el barem d'ingressos per a l'any 2018 (aquestes xifres s'aniran modificant en funció de l'IPREM vigent).

Els beneficiaris del Programa comptaran amb el suport i el seguiment de l'Equip Tècnic d'Inclusió Social de l'Àrea de Benestar Social.

El Programa d'ajudes s'inclourà al Reglament vigent de les prestacions econòmiques de l'Ajuntament de Palma (BOIB núm. 156, de 13 de novembre de 2014), mitjançant unes bases específiques.

Famílies destinatàries

Són famílies prioritàriament destinatàries les vulnerables que han fet demandes per l'antic PMRRS i que accepten acordar un pla de feina amb la Regidoria de Benestar i Drets Socials per a millorar la seva situació social.

Posteriorment, seran destinatàries les famílies vulnerables que no han fet demandes pel PMRRS però estan interessades a sortir del poblat de manera voluntària, sense que calgui recórrer a la via judicial, per a la qual cos s'acordarà també un pla de feina amb la Regidoria de Benestar i Drets Socials.

Prestacions

Les prestacions es pagaran periòdicament. Les prestacions econòmiques amb caràcter general s'abonaran directament a la persona o institució titular proveïdora tant sigui de l'habitatge com de serveis subministrats derivats del seu ús.

Les quantitats abonades no podran superar els 1.000 € mensuals durant un termini màxim de 5 anys. Es revisaran com a mínim anualment les circumstàncies econòmiques i el compliment del contracte social de cada família per a valorar si els correspon continuar rebent l'ajuda econòmica.

La Regidoria de Benestar i Drets Social comprovarà si les famílies tenen dret a algun tipus de prestació o ajuda d'altres institucions. En aquest cas se les ajudarà a sol·licitar-la, i es tindrà en compte a l'hora de computar-les com a ingressos en el barem d'ingressos del Catàleg de prestacions econòmiques, tal com indiqui la legislació vigent.

Allotjaments

El reallotjament es durà a terme tant en habitatge públic, a mesura que les administracions públiques en disposin, com del mercat privat, amb el següent ordre de preferència:

- habitatges que puguin ser cedits per l'Ajuntament de Palma
- habitatges que puguin ser conveniats per l'IBAVI
- habitatges de mercat normalitzat, que participen al Programa de Palma Habitada.
- altres alternatives d'allotjament: places residencials, places a centres d'allotjament del Consell, etc, tenint en compte la situació específica de cada persona o família
- habitatges de mercat normalitzat, oferint garanties als propietaris que els lloguin a les famílies
- habitatges al mercat de compravenda.

Les famílies que inicialment hagin accedit a habitatges de lloguer podran accedir als habitatges públics a mesura que n'hi hagi a disposició, en funció de criteris tècnics.

En els casos en què les famílies cerquin pisos amb l'acompanyament social de la Regidoria, una vegada que proposin un habitatge, els professionals faran una visita per a confirmar que compleixen les condicions adequades per a ser habitats, que s'adaptin a les necessitats de les famílies i que compleixen els criteris de dispersió geogràfica.

Queden excloses de participar al Programa de reallotjament les famílies que s'estableixin a barriades amb alt nivell de vulnerabilitat, determinats per l'estudi de vulnerabilitat del 2005 de l'Àrea de Benestar Social, Son Gotleu, Verge de Lluc, la Soledat i Son Ximelis. El reallotjament en aquestes barriades assenyalades únicament podrà realitzar-se en casos extraordinaris, amb justificació de l'equip tècnic que constati que amb la nova residència no hi haurà afecció negativa, tant per a la família reallotjada com per a la comunitat receptora, amb l'aprovació de la comissió política de seguiment.

Si les famílies decideixen sortir sense sol·licitar suport de la Regidoria i sense pla de treball, no s'intervindrà.

En tots els casos de sortida de famílies del poblat, siguin acompanyats per l'Administració o no, s'enderrocarà l'alberg que ocupaven al poblat per a evitar noves ocupacions de

l'habitatge i s'intervindrà de manera contundent si es detecten intents de reconstruir-lo una vegada enderrocat.

Identificació i selecció de les famílies que necessiten acompanyament social i no disposen d'habitatge

Els treballadors de la Unitat d'Inclusió Social elaboraran un informe social inicial de cada una de les famílies que han fet demandes i de cada una de les famílies que sol·liciti sortir voluntàriament del poblat.

Per a seleccionar i prioritzar les famílies que s'han d'intervenir es farà una valoració basada en informes específics que identifiquin la situació social actual de cada família, les característiques de l'allotjament que necessiten i la seva situació econòmica. En el cas de famílies que tenen una demanda judicial no es tindran en compte criteris de sortida atès que obligatòriament totes hauran de sortir el mateix dia que estableixin els jutjats.

En els casos de famílies que sol·licitin la seva sortida voluntària s'establiran els següents criteris generals:

- Famílies que tinguin fills menors, persones amb situació de dependència o discapacitat, dones amb menors a càrrec víctimes de violència de gènere.
- Famílies que compten amb una situació econòmica favorable que possibilita la seva sortida de manera immediata.
- Famílies que accepten establir un pla de treball amb la Regidoria per a millorar la seva situació abans i després de la seva sortida del poblat.
- Persones que per edat o malaltia no podran participar a programes d'inserció sociolaboral.

Recursos humans

Per a dur a terme el Projecte de reallotjament de les famílies vulnerables i de les que sol·licitin reallotjament voluntari es compta amb un equip format per:

- 2 treballadora socials
- 2 educadores socials
- 1 orientadora laboral
- 1 TAG jurídic

Tenint en compte que amb aquest Projecte augmentarà el volum de treball i les necessitats es considera important augmentar l'equip mitjançant un conveni amb la Conselleria de Serveis Socials i Cooperació del Govern de les Illes Balears, amb la incorporació de:

- 1 integrador/a social que pugui fer el seguiment de les famílies reallotjades i actuar de mediador/a entre la família i la comunitat.

- 1 treballador/a familiar per a donar suport a les famílies en les tasques d'organització domèstica i s'organització familiar.

Convenis de col·laboració

Les derivacions d'aquest Pla fan necessàries la col·laboració i la implicació d'altres institucions –en concret, del Govern de les Illes Balears del Consell de Mallorca– per a dur-lo a bon fi. En aquest sentit, dins els 3 primers mesos de 2018 se signarà un conveni de col·laboració entre el Govern de les Illes Balears (IBAVI) i l'Ajuntament de Palma (Regidoria de Benestar i Drets Socials) amb la finalitat cedir habitatges amb prioritat a aquestes famílies reallotjades.

Comissió Política de Seguiment

Es crea una comissió política responsable del seguiment de la implementació del Programa, la qual cada tres mesos es reunirà de manera ordinària, convocada per la Regidoria responsable del programa, i de manera extraordinària si tres grups municipals ho sol·liciten. La Comissió estarà formada per dos membres de cada grup municipal.

Marga Durán Cladera
Portaveu del Partit Popular

Josep Lluís Bauzá Simó
Portaveu de Ciutadans

Angèlica Pastor Montero
Portaveu adjunta PSIB-PSOE

Neus Truyol Caimari
Portaveu MÉS per PALMA

Antònia Martín Perdiz
Portaveu PODEM Palma

Que s'elevi a Ple.

Palma, 12 de gener de 2018

El batle

Antoni Noguera Ortega